

ส่วนที่ ๑

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือตำบล

ตำบลหนองหลวง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอเมืองหนองคายไปทางถนน อำเภอโพนพิสัย ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมือง ๖๙ กิโลเมตร ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวงตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเฝ้าไร่ ๑๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๕๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๖,๒๕๐ ไร่ โดยมีอาณาเขตติดกับพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อบ้านวังหลวง	อำเภอเฝ้าไร่	จังหวัดหนองคาย
ทิศตะวันออก	ติดต่อบ้านเฝ้าไร่	อำเภอเฝ้าไร่	จังหวัดหนองคาย
ทิศตะวันตก	ติดต่อบ้านจุมพล	อำเภอโพนพิสัย	จังหวัดหนองคาย
ทิศใต้	ติดต่อบ้านฝือ	อำเภอโพนพิสัย	จังหวัดหนองคาย

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มมีความลาดเอียงเล็กน้อย มีหน้าดินชั้นดินลูกรังปะปนเป็นบางส่วน ลักษณะหมู่บ้านตั้งอยู่เป็นกลุ่มๆ ระยะห่างกันโดยเฉลี่ย ๒ กิโลเมตร

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

มี ๓ ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

๑.๔ ลักษณะของดิน

ลักษณะของดินในพื้นที่เป็นดินร่วน ดินเหนียว พื้นราบเหมาะแก่การเพาะปลูกข้าว

๑.๕ ลักษณะของแหล่งน้ำ

มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่ประชาชนใช้ทำการเกษตร ได้แก่ หนองฮี

๑.๖ ลักษณะของไม้และป่าไม้

ในพื้นที่อยู่ในเขตป่าไม้เสื่อมโทรมบางส่วน

๒. ด้านการเมืองการปกครอง

๒.๑ เขตการปกครอง

ตำบลหนองหลวงประกอบด้วยจำนวนหมู่บ้าน ๒๐ หมู่บ้าน

๒.๒ การเลือกตั้ง

การเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน มีจำนวน ๒๐ หมู่บ้าน หากมีการเลือกตั้งในครั้งหน้า จะมี ผู้บริหารท้องถิ่น (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) จำนวน ๑ คน จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านละ ๒ คน ๒๐ หมู่บ้าน รวมเป็น ๔๐ คน

๓.ประชากร

๓.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

ประชากรทั้งสิ้น จำนวน ๑๔,๙๐๘ คน แยกเป็นชาย ๗,๕๑๒ คน หญิง๗,๔๒๔ คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย ๒๔๕.๗๔ คนต่อตารางกิโลเมตร (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙)

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ประชากร		รวม (คน)	หลังคาเรือน
		ชาย (คน)	หญิง (คน)		
๑	หนองหลวง	๒๘๑	๒๗๗	๕๕๘	๑๖๖
๒	แบง	๓๑๗	๒๙๑	๖๐๘	๑๖๒
๓	กุดแคน	๓๑๘	๔๕๙	๘๔๐	๒๔๕
๔	โนนสมบูรณ์	๓๗๒	๔๐๙	๗๘๑	๑๙๙
๕	หนองจอก	๔๖๓	๔๓๑	๘๙๔	๒๕๔
๖	หนองบัวเงิน	๔๑๗	๔๒๔	๘๔๑	๒๕๕
๗	โนนมันปลา	๔๙๑	๕๓๐	๑,๐๒๑	๓๐๐
๘	โนนห้วยทราย	๔๓๖	๔๐๘	๘๔๔	๒๒๒
๙	เลิศไม้ตรี	๓๐๒	๓๑๑	๖๑๓	๑๘๒
๑๐	วังไฮ	๓๐๑	๒๘๗	๕๘๘	๑๗๕
๑๑	โนนมีชัย	๓๑๕	๓๒๙	๖๔๔	๑๙๖
๑๒	ศรีวิไล	๕๔๐	๕๒๖	๑,๐๖๖	๒๗๔
๑๓	ใหม่วังไฮ	๒๕๖	๒๕๗	๕๑๓	๑๓๐
๑๔	หนองสวรรค์	๖๑๒	๕๘๐	๑,๑๙๒	๒๗๘
๑๕	รุ่งอรุณ	๒๙๔	๒๙๗	๕๙๑	๑๔๗
๑๖	สุขสำราญ	๓๗๓	๓๖๓	๗๓๖	๑๖๖
๑๗	หนองหลวงใหม่	๓๕๔	๓๑๙	๖๗๓	๑๗๑
๑๘	หนองบัวเงินเหนือ	๔๒๐	๓๕๕	๗๗๕	๒๐๓
๑๙	หนองหลวงเก่า	๓๑๔	๒๖๓	๕๗๗	๑๔๑
๒๐	แบงใหม่	๒๗๗	๒๗๖	๕๕๓	๑๗๐
	รวม	๗,๕๑๒	๗,๔๒๔	๑๔,๙๐๘	๔,๐๓๖

๓.๒ ช่วงอายุและจำนวนประชากร

ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน ๓๕ - ๕๕ ปี

๔.สภาพทางสังคม

๔.๑ การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา ๕ แห่ง ได้แก่

๑.โรงเรียนบ้านหนองหลวง

ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๑

๒.โรงเรียนบ้านหนองจอกโนนสมบูรณ์	ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๕
๓.โรงเรียนป่าไม้อุทิศ ๘	ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๘
๔.โรงเรียนบ้านหนองบัวเงิน	ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๑๖
๕.โรงเรียนบ้านกุดแคนโนนมันปลา	ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๓
โรงเรียนมัธยมศึกษา(ขยายโอกาส)	๑ แห่ง ได้แก่
๑.โรงเรียนบ้านแบง	ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๒๐
(มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓)	

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ๔ แห่ง ได้แก่

๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแก้วดวงตา	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๗	จำนวนนักเรียนประมาณ	๗๐ คน
๒. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแบง	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๐	จำนวนนักเรียนประมาณ	๘๐ คน
๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัวเงิน	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๖	จำนวนนักเรียนประมาณ	๖๑ คน
๔. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนสมบูรณ์	ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๔	จำนวนนักเรียนประมาณ	๖๕ คน

ในพื้นที่มีการศึกษานอกระบบ(กศน.ตำบลหนองหลวง) ๑ แห่ง

๔.๒ สาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองหลวง จำนวน ๒ แห่ง

-โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองหลวง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓

-โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านวังไฮ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑๐

อัตรการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ ๑๐๐

มีการจัดตั้ง อสม. ทุกหมู่บ้าน

อาสาสมัครดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน จำนวน ๔๓ คน

๔.๓ อาชญากรรม

-

๔.๓ ยาเสพติด

ปัญหายาเสพติด ไม่มีพื้นที่เฝ้าระวัง

๔.๔ การสังคมสงเคราะห์

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง ได้ดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้พิการ และประชาชนทั่วไป

๕.ระบบบริการพื้นฐาน

๕.๑ การคมนาคมขนส่ง

มีถนนลาดยางแอสฟัลท์ ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและถนนลูกรัง

มีถนนลาดยาง ๓ สาย ยาว ๑๗ กิโลเมตร

มีถนนลูกรังระหว่างหมู่บ้าน จำนวน ๑๕ สาย ยาว ๗๔ กิโลเมตร

๕.๒ การไฟฟ้า

มีระบบไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน จำนวน ๔,๐๓๖ ครัวเรือน

๕.๓ การประปา

มีระบบประปาบาดาลหมู่บ้าน จำนวน ๒๐ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑-๒๐

๕.๔ โทรศัพท์

ปัจจุบันทุกหมู่บ้าน ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นส่วนใหญ่

๕.๕ ไปรษณีย์หรือการสื่อสารหรือการขนส่ง และวัสดุ ครุภัณฑ์

ที่ทำการไปรษณีย์ที่ใกล้ที่สุด ได้แก่ ไปรษณีย์โพนพิสัย ตั้งอยู่ ตำบลโพนพิสัย อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ห่างจากตำบลหนองหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๑๕ กิโลเมตร

๖.ระบบเศรษฐกิจ

๖.๑ การเกษตร

ราษฎรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรมได้แก่ทำนา ปลูกข้าว ไร่มันสำปะหลัง ปลูกส้ม น้ำมัน ยาพารา ที่เหลือประกอบอาชีพส่วนตัวและรับจ้าง

๖.๒ การปศุสัตว์

ตำบลหนองหลวง มีการปศุสัตว์ คือ การเลี้ยงโค เลี้ยงแพะ และการเลี้ยงสุกร ในทุกหมู่บ้านของ ตำบลหนองหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

๖.๓ การท่องเที่ยว

มีสวนสาธารณะตำบลหนองหลวง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนของประชาชน

๖.๔ อุตสาหกรรม

ตำบลหนองหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย มีอุตสาหกรรมในพื้นที่ ประกอบด้วย

1. ร้านเกมส์ – อินเทอร์เน็ต	จำนวน	11	แห่ง
2. โรงแรม/รีสอร์ท	จำนวน	1	แห่ง
3. ปั๊มน้ำมันและก๊าซ	จำนวน	1	แห่ง
4. ปั๊มน้ำมันหลอด	จำนวน	7	แห่ง
5. ปั๊มน้ำมันหยอดเหรียญ	จำนวน	1	แห่ง
6. แปรสภาพถุงพลาสติก	จำนวน	3	แห่ง
7. โรงสี	จำนวน	5	แห่ง
8. ร้านขายของชำ	จำนวน	61	แห่ง
9. หน่วยป่าไม้	จำนวน	1	แห่ง
10. ร้านเหล็กตัด	จำนวน	2	แห่ง
11. ร้านซ่อมรถจักรยานยนต์	จำนวน	2	แห่ง
12. อู่ซ่อมรถยนต์	จำนวน	2	แห่ง
13. ร้านจำหน่ายอะไหล่รถจักรยานยนต์	จำนวน	1	แห่ง
14. ร้านรับซื้อของเก่า	จำนวน	1	แห่ง
15. ร้านขายสินค้าเบ็ดเตล็ด	จำนวน	39	แห่ง
16. ร้านทำเบาะ	จำนวน	1	แห่ง
17. ร้านขายปุ๋ย	จำนวน	1	แห่ง

18. ร้านผลิตและจำหน่ายน้ำดื่ม	จำนวน	3	แห่ง
19. ร้านเช่าเครื่องเสียง	จำนวน	1	แห่ง
20. ร้านจำหน่ายพันธุ์ยางพารา	จำนวน	1	แห่ง
21. ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า	จำนวน	2	แห่ง
22. ร้านตัดผม	จำนวน	1	แห่ง
23. ร้านเสริมสวย	จำนวน	4	แห่ง
24. ร้านมินิมาร์ท	จำนวน	1	แห่ง
25. ร้านขายอาหาร	จำนวน	4	แห่ง
26. ตู้คอนเทนเนอร์แช่แข็ง	จำนวน	1	แห่ง
27. ตลาดนัดโค – กระบือ	จำนวน	1	แห่ง

(สำรวจข้อมูลจากการเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล)

๖.๕ การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

- กลุ่มเลี้ยงแพะหมู่ที่ ๑๓	๑	กลุ่ม
- กลุ่มอาชีพตำบลหนองหลวง	๒๐	กลุ่ม

๖.๖ แรงงาน

ราษฎรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรมได้แก่ทำนา ปลูกข้าว ปาล์ม น้ำมัน ยางพารา ที่เหลือประกอบอาชีพส่วนตัวและรับจ้าง

๗. เศรษฐกิจพอเพียงท้องถิ่น (ด้านการเกษตรและแหล่งน้ำ)

๗.๑ ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านหรือชุมชน

มีจำนวน ๒๐ หมู่บ้าน และมีข้อมูลพื้นฐานแต่ละหมู่บ้านดังนี้

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ประชากร		รวม (คน)	หลังคาเรือน
		ชาย (คน)	หญิง (คน)		
๑	หนองหลวง	๒๘๑	๒๗๗	๕๕๘	๑๖๖
๒	แปก	๓๑๗	๒๙๑	๖๐๘	๑๖๒
๓	กุดแคน	๓๑๘	๔๕๙	๘๔๐	๒๔๕
๔	โนนสมบูรณ์	๓๗๒	๔๐๙	๗๘๑	๑๙๙
๕	หนองจอก	๔๖๓	๔๓๑	๘๙๔	๒๕๔
๖	หนองบัวเงิน	๔๑๗	๔๒๔	๘๔๑	๒๕๕
๗	โนนมันปลา	๔๙๑	๕๓๐	๑,๐๒๑	๓๐๐
๘	โนนห้วยทราย	๔๓๖	๔๐๘	๘๔๔	๒๒๒
๙	เลิศไม้ตรี	๓๐๒	๓๑๑	๖๑๓	๑๘๒
๑๐	วังไฮ	๓๐๑	๒๘๗	๕๘๘	๑๗๕
๑๑	โนนมีชัย	๓๑๕	๓๒๙	๖๔๔	๑๙๖
๑๒	ศรีวิไล	๕๔๐	๕๒๖	๑,๐๖๖	๒๗๔

๑๓	ใหม่วังโฮ	๒๕๖	๒๕๗	๕๑๓	๑๓๐
๑๔	หนองสวรรค์	๖๑๒	๕๘๐	๑,๑๙๒	๒๗๘
๑๕	รุ่งอรุณ	๒๙๔	๒๙๗	๕๙๑	๑๔๗
๑๖	สุขสำราญ	๓๗๓	๓๖๓	๗๓๖	๑๖๖
๑๗	หนองหลวงใหม่	๓๕๔	๓๑๙	๖๗๓	๑๗๑
๑๘	หนองบัวเงินเหนือ	๔๒๐	๓๕๕	๗๗๕	๒๐๓
๑๙	หนองหลวงเก่า	๓๑๔	๒๖๓	๕๗๗	๑๔๑
๒๐	แบ่งใหม่	๒๗๗	๒๗๖	๕๕๓	๑๗๐
	รวม	๗,๕๑๒	๗,๔๒๔	๑๔,๙๐๘	๔,๐๓๖

๗.๒ ข้อมูลด้านการเกษตร

ราษฎรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพทำการเกษตรกรรมได้แก่ทำนา ปลูกข้าว
มันสัมปะหลัง ปาล์มน้ำมัน ยางพารา

๗.๓ ข้อมูลด้านแหล่งน้ำการเกษตร

แหล่งน้ำธรรมชาติลำห้วยสาขาต่างๆ เช่น หนองฮี

๗.๔ ข้อมูลด้านแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ (หรือน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค)

มีระบบประปาบาดาลหมู่บ้าน จำนวน ๒๐ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑-๒๐

๘. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๘.๑ การนับถือศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยมีข้อมูลศาสนสถาน ดังนี้

วัด มีจำนวน ๗ แห่ง สำนักสงฆ์ จำนวน ๑๓ แห่ง

รายชื่อวัดในตำบลหนองหลวง

หมู่ที่ 1	บ้านหนองหลวง	วัดป่าหนองหลวง
หมู่ที่ 2	บ้านแบ่ง	วัดจันทรังษี
หมู่ที่ 3	บ้านกุดแคน	วัดกุดแคน
หมู่ที่ 4	บ้านโนนสมบุญ	วัดบ้านโนนสมบุญ
หมู่ที่ 5	บ้านหนองจอก	วัดคำดีศรีบุชากุล
หมู่ที่ 6	บ้านหนองบัวเงิน	วัดศรีมงคล
หมู่ที่ 7	บ้านโนนมันปลา	วัดอุดมเจริญสุข
หมู่ที่ 8	บ้านโนนห้วยทราย	วัดสระปทุมวัน
หมู่ที่ 9	บ้านเลิศไมตรี	วัดโพธิ์ศรี
	บ้านเลิศไมตรี	วัดไตรรัตน์
	บ้านเลิศไมตรี	วัดป่าโพธิ์ทองสามัคคีธรรม
หมู่ที่ 11	บ้านโนนมีชัย	วัดพุทธวงศ์วาราม
	บ้านโนนมีชัย	วัดกาเขียว

หมู่ที่	12	บ้านศรีวิไล	วัดป่าธรรมวาราราม
หมู่ที่	13	บ้านใหม่วังไฮ	วัดป่าใหม่วังไฮ
หมู่ที่	14	บ้านหนองสวรรค์	วัดพรหมวาราราม
หมู่ที่	16	บ้านสุขสำราญ	วัดป่าสุขสำราญ
หมู่ที่	17	บ้านหนองหลวงใหม่	วัดป่าสมหมายวาราราม
หมู่ที่	18	บ้านหนองบัวเงินเหนือ	วัดป่าบ่อน้ำใสวนาราม
หมู่ที่	19	บ้านหนองหลวงเก่า	วัดสมศรีสะอาดวาราราม

8.2 ขนบธรรมเนียม ประเพณี และความเชื่อ

ชาวตำบลหนองหลวงทั่วไปได้รักษาขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมโบราณของตนไว้หลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเพณีที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ซึ่งตนเลื่อมใสศรัทธาโดยจำแนกได้ดังนี้

1. บุญพระเวสสัน หรือบุญที่มีการเทศน์พระเวสสันหรือมหาชาติ เรียกบุญพระเวสสันหนังสือมหาชาติหรือเวสสันดรชาดก เป็นหนังสือชาดกที่แสดงจริยาวัตรของพระพุทธเจ้า คราวพระองค์เสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดร เป็นหนังสือเรื่องยาว มี 14 ผูก บุญพระเวสสันดรกำหนดทำในเดือนสี่

2. ตรุษสงกรานต์ กำหนดเอาวันที่ 13 เมษายนเป็นวันตรุษสงกรานต์ของทุกปี จะมีการรดน้ำพระพุทธรูปพระสงฆ์ และผู้หลักผู้ใหญ่ เรียกว่า สรงน้ำ การทำบุญมีให้ทาน เป็นต้น เกี่ยวกับการสรงน้ำ เรียกบุญสรงน้ำอีกอย่างหนึ่งว่าตรุษสงกรานต์ “ตรุษ” คือสิ้น สงกรานต์ คือการเคลื่อนย้าย ได้แก่ วันที่พระอาทิตย์เคลื่อนย้ายจากฤดูหนาว ก้าวขึ้นสู่ฤดูร้อน ในระยะนี้ เรียก ตรุษสงกรานต์

3. บุญบั้งไฟ หรือเรียกว่า บุญเดือนหก การนำเอาดินประสิว (ซีเจีย) มาคั่วผสมกับถ่าน เรียกว่า หมื่อ เอาหมื่อใส่กระบอกไม้ไผ่ (ปัจจุบันพัฒนาเป็นท่อพลาสติกหรือท่อพีวีซี) ต้มให้แน่นแล้วเจาะรู เรียกว่า บั้งไฟ

4. บุญเข้าพรรษา การอยู่ประจำในอาวาสแห่งเดียวตลอด 3 เดือน ในฤดูฝน เรียกว่าเข้าพรรษาโดยปกติกำหนดเอาวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 เป็นวันเข้าพรรษา ซึ่งชาวบ้านจะมีการถวายผ้าอาบน้ำฝน ถวายเทียนพรรษา และมีการทำบุญ เป็นต้น

5. บุญออกพรรษา การออกจากเขตจำกัด ไปพักแรมที่อื่นได้ เรียกว่า ออกพรรษาพรรษา หมายถึง ฤดูฝน ปีหนึ่งมี 4 เดือน คือ ตั้งแต่แรม 1 ค่ำ เดือน 8 ถึง ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ในระยะ 4 เดือน 3 เดือนแรกให้เข้าพรรษาก่อน เข้าครบกำหนด 3 เดือน แล้วให้ออกอีก 1 เดือน ให้หาผ้าจีวรมาผลัดเปลี่ยนการทำบุญมีให้ทาน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเดิมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาแต่โบราณ คือ ฮีตสิบสองคองสิบสี่ **ฮีตสิบสอง** มาจากคำ 2 คำ คือ ฮีต กับ สิบสอง ฮีตมาจากคำว่า จาริต หมายถึงสิ่งที่ปฏิบัติต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณีที่ดั่งาม ชาวอีสาน เรียกว่า จาริต หรือ ฮีต สิบสองหมายถึง เดือนทั้ง 12 เดือน ในหนึ่งปีฮีตสิบสอง จึงหมายถึง ประเพณีที่ประชาชนชาวอีสานได้ปฏิบัติต่อกันมาในโอกาสต่างๆ ทั้งสิบสองเดือนในแต่ละปี ประเพณีทั้งสิบสองเดือนที่ชาวอีสานถือปฏิบัติกันมานั้นล้วนเป็นประเพณีที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนได้ออกมาร่วมกิจกรรมพบปะสังสรรค์กัน เพื่อความสนุกสนานรื่นเริงและเพื่อความสามัคคีความรักใคร่

กันของคนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสืบทอดสิ่งที่ดีงามมาจวบจนปัจจุบัน ประเพณีอีสานส่วนใหญ่จะมีเอกลักษณ์แตกต่างจากประเพณีภาคอื่นๆ (อาจคล้ายคลึงกับประเพณีของทางภาคเหนือบ้างเพราะมีที่มาค่อนข้างใกล้เคียงกัน) ประเพณีอีสาน ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมล้านช้าง (แถบหลวงพระบางประเทศลาว) จึงจะเห็นได้ว่าประเพณีของชาวอีสาน และชาวลาวมีความคล้ายกันเพราะมีที่มาเดียวกันและชาวอีสานและชาวลาวก็ไปมาหาสู่กันเป็นประจำเยี่ยงญาติพี่น้องทำให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมระหว่างกันด้วย

ครองสิบสี่ หมายถึง ครองธรรม 14 อย่าง เป็นกรอบหรือแนวทางที่ใช้ปฏิบัติระหว่างกันของผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง พระสงฆ์ และระหว่างบุคคลทั่วไป เพื่อความสงบสุขร่มเย็นของบ้านเมือง ครองสิบสี่มีหลายแบบหลายประเภท พอจะยกตัวอย่างได้ดังนี้

ครองสิบสี่แบบที่ 1 กล่าวถึงผู้เกี่ยวข้องกับครอบครัวในสังคมตลอดจนผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมือง

ครองสิบสี่แบบที่ 2 กล่าวถึงหลักการที่พระมหากษัตริย์ทรงปฏิบัติในการปกครองบ้านเมือง และข้อที่ประชาชนควรปฏิบัติต่อพระมหากษัตริย์ และจารีตประเพณีที่พึงปฏิบัติให้บ้านเมืองสงบสุข

ครองสิบสี่แบบที่ 3 กล่าวถึงธรรมที่พระราชาก็พึงยึดถือปฏิบัติ และเน้นหนักให้ประชาชนปฏิบัติตามจารีตประเพณีและข้อที่คนในครอบครัวพึงปฏิบัติต่อกัน

ครองสิบสี่แบบที่ 4 กล่าวถึงไปแนวทางฮิตบ้านครองเมือง คือการดำเนินการปกครองบ้านเมืองเพื่อให้บ้านเมืองอยู่เป็นสุขและปฏิบัติตามประเพณี

๙. ทรัพยากรธรรมชาติ

๙.๑ น้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติ

ลำห้วย , ลำน้ำ	๑๗	สาย
บึง , หนองน้ำ	๖	แห่ง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

ฝาย	๑๓	แห่ง
บ่อน้ำตื้น	๑๕๐	แห่ง
บ่อโยก	๓๐	แห่ง
ระบบประปาหมู่บ้าน	๒๐	แห่ง

๙.๒ ป่าไม้

ในพื้นที่อยู่ในเขตป่าไม้ธรรมชาติ เช่น ป่าไม้เต็งรัง เบญจพรรณ มีจำนวนไม่แน่นอน